

er bleven fuldstændige enige om, hvorledes det er gaaet til med denne Sag; man erkender, at Frihavnen er gaaet sin egen rolige, redelige Gang i denne Samling, og at dens Udvikling har været ganske uafhængig af de Afgifter, der i den seneste Tid ere trufne om andre Spørgsmaal. Der er altsaa ikke videre at snakke om den Ting, forekommer det mig. Maa jeg derfor kun sige den ene Ting til den ærede sidste Taler, at naar han synes at misbillige, at Frihavnsudvalget har modtaget, lad mig sige den Forøring, som Regeringen har skænket det ved at eftergive Skibsafgiften, idet han antog, at dette mulig i sin Tid vil blive en Hindring for Gennemførelsen af en Toldreform, saa tror jeg, at han tager fuldstændig fejl heri. Jeg tror, at det muligvis nok vil vise sig, at den Stump Toldreform, som nu her er gennemført, bliver den eneste Stump, vi i de næste 10 Aar komme til at se. Men jeg tror, at Grunden er den, at det, som er foregaaet paa andre Omraader, hvor man har villet tumle med de indirekte Skatter, er det, som i Virkeligheden har slaaet og vil slaa en effektiv Bom for Forandringer i Toldlovgivningen. Jeg er derfor meget glad ved, at vi dog saa denne Smule Forandring igennem, der kan betragtes som en virkelig økonomisk Reform, medens intet Mennekte ellers vil kunne falde paa at falde de andre paataente Forandringer i de indirekte Skatter for økonomiske Reforme, selv om man vil bruge den mest eufemistiske Betegnelse (Afbrydelse). Man have hvilken som helst Opfattelse, man vil, af det onstelige i at saa Ol og Sukker blytede om, saa tør jeg dog nok sige, at naar man i samme Mødedræt nævner disse Forandringer og økonomiske Reforme, saa er man ikke ret inde i Brugen af de fremmede Ord, der ere gængse i dansk Sprog. Det ærede Medlem befinder sig i øvrigt efter min Opfattelse i en Misforstaaelse, naar han mener, at Handelsstanden efter at have faaet sin Del af Ragen, vil være mere ligegyldig end hidtil for en Toldreform. Jeg tror overhovedet, at Handelsstanden som saadan slet ikke har nogen speciel Interesse i en Toldreform, og at det er ganske urimeligt at antage, at Handelsstanden som Hele i nogen særlig Grad er kaldet til at faste sig i Brechen for at saa en Toldreform gennemført enten i den ene eller anden Retning. En Toldreform er først og fremmest af Interesse for Konsumenterne, og i anden Række — i økonomisk Henseende — for Industrien; men Handelsstanden formaar nogenlunde let at kunne arrangere sig under hvilke som helst Toldforhold og kan derfor tage det saa

temmelig med Ro, om der er lidt mere Frihandel eller lidt mere Beskyttelse, i alt Fald nogle enkelte Brancher fraregnede. En Afgift som Skibsafgiften derimod maa af enhver, der overhovedet har noget økonomisk Begreb, erkendes for at være i højeste Grad urimelig fra et hvilket som helst Synspunkt, ligegyldigt, om denne Afgift til syvende og sidst hviler paa Konsumenten af Varerne, eller paa Skibet, der indfører dem, eller paa Købmanden, som modtager dem, eller paa hvem som helst anden, den til Slutning i det givne Tilfælde kan komme til at falde paa. Det er en Afgift, om hvis Forkastelighed der, som allerede sagt, i en hel Snees Aar her i Tinget har været undertiden endogsaa Enstemmighed, hvis Ophævelse vi atter og atter have villet paaotrohere Finansministeren, uden at det hidtil er lykkedes. Naar der af denne Samlings Forhandlinger om økonomiske og ikke økonomiske Spørgsmaal alene kommer denne Smule økonomisk Reform ud, har jeg for mit Vedkommende og ogsaa de andre Medlemmer, der have siddet i Udvalget, ikke været i Tvivl om, at man burde modtage den. Med Hensyn til Toldloven i dens Helhed tror jeg visseelig, at dette Spørgsmaal hverken vil komme til at gøre fra eller til.

Clausen: Jeg skal ikke komme ind paa de økonomiske Reforme, der ikke foreligge i Djebliffet, men kun gøre den ene Bemærkning i Anledning af dem, at den ærede Ordfører vistnok er i en Misforstaaelse naar han tror, at det ikke bliver økonomiske Reforme. Jeg haaber, at, naar den Dag kommer, da de komme til at foreligge, vil han føle sig overbevist om, at den Skatteomlægning, der vil finde Sted, vil spare paa 2 eller 3 Spørgsmaal noget over en Million eller henimod 1½ Mill.; og at Staten vil komme til at yde et betydeligt Bidrag til en social Reform, vil ogsaa have stor Betydning for Økonomien i det hele. Jeg kan være enig med den ærede Ordfører i, at der vist ikke i de første 10 Aar vil komme nogen Toldreform, men i saa Fald er det ikke de forventede økonomiske Reforme der slaa Bom derfor, men jeg tror, at det netop er Skibsafgiftens Ophævelse, der gør det. Jeg er fuldt enig med den ærede Ordfører i, at det er en urimelig Afgift, men der er mange andre Urimeligheder paa Toldloven, og deraf vil den ene kunne bidrage til at modvirke den anden. Jeg vil derfor tro, at kunde man have faaet Frihavnen vedtaget uden Skibsafgiftens Ophævelse, saa vilde vi have været et Skridt nærmere ved en Toldrevision, idet den Ubillighed, Skibs-